

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ОСНОВІ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. *Smart-спеціалізація – амбітний європейський експеримент у сфері інновацій та промислового розвитку*, що демонструє тенденцію формування інноваційної системи ЄС як сукупності регіональних систем, координація роботи над якими здійснюється наднаціональною й національною владою. Саме регіональний рівень розглядався як цільовий фокус при розробці та впровадженні стратегії розумної спеціалізації в Європі.

Для України, в рамках економічної інтеграції до ринку ЄС, включення у глобальні ланцюги формування доданої вартості, вагомою є реалізація підходів смарт-спеціалізації для формування ефективної політики регіонального розвитку.

У Стратегії розвитку Донецької області до 2027 року [1], яка затверджена Розпорядженням голови Донецької ОДА (далі – Стратегія), задекларовано її розроблення на засадах смарт-спеціалізації, а також інноваційну спрямованість та вузьку спеціалізацію у пріоритетних сферах регіональної економіки. Для реалізації передбачається чотири стратегічні цілі, відповідні операційні цілі та низка завдань. У той же час, наявний потенціал регіону щодо розвитку е-урядування, цифровізації публічного управління є значним і потребує деталізації та певних рекомендацій для дієвого впровадження заходів Стратегії. Ідея смарт-спеціалізації у Стратегії є декларованою базою для розробки, а кластери розглянуті лише у сенсі промислових об'єднань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних дослідників проблему впровадження смарт-спеціалізації на рівні регіональної економіки розглядали: В. Ляшенко, Г. Шевцова, Т. Мамадова, Н. Брюховецька, О. Снігова та інші. В той же час, є необхідність деталізувати актуальні питання впровадження принципів смарт-спеціалізації з огляду на сучасний перебіг подій з цифровізації публічних послуг Донецької області.

Мета статті – провести детальний аналіз процесу стратегічного планування Донецької області, пов'язаний з проведенням процесу підприємницького відкриття (EDP) і вибором смарт-пріоритетів,

дати характеристику розвитку е-урядування та цифровізації публічного управління регіону, проаналізувати наявний потенціал регіону для розвитку ІТ-технологій у сфері публічних послуг та розробити пропозиції щодо інструментів розвитку ІТ-напряму.

Викладення основного матеріалу. Ідея «smart-спеціалізації» (Research and innovation strategies for smart-specialization, RIS3, S3), що має наукове обґрунтування, довела свою ефективність у подоланні наслідків кризи глобальної фінансової системи, і, як наслідок, – швидко набула популярності у європейських політиків. RIS3 стала частиною стратегії «Європа 2020» та відповідає усім трьом її принципам: розумному, сталому та інклюзивному зростанню.

Відзначається чималий інтерес до питання розробки та впровадження регіональних дослідницьких та інноваційних стратегій смарт-спеціалізації на рівні суб'єктів державотворення в ЄС. Їх роль на сучасному етапі в європейській регіональній політиці зросла настільки, що наявність стратегії RIS3 розглядається як обов'язкова умова отримання регіонами коштів від Європейського структурного та інвестиційного фонду (European Structural and Investment Fund, ESIF) для створення нових робочих місць і стимулювання економічного зростання.

Європейські практики демонструють, що смарт-спеціалізація визначає регіональні інтереси як основну складову загальнонаціональних пріоритетів за рахунок вертикально орієнтованого підходу до вибору галузей або сфер державної підтримки, передбачає формування регіональної спеціалізації за рахунок консолідації зусиль усіх суб'єктів регіону на конкретних бізнес-функціях і процесах.

Вітчизняні дослідники, зокрема, вчені Інституту економіки промисловості НАН України вважають, що «смарт-спеціалізація є стратегічним підходом до розробки політики максимізації інноваційного потенціалу регіону, незалежно від того, чи є регіон економічно сильним або слабким та чи пов'язано це з високотехнологічними інноваціями» [2].

В Україні на державному рівні закріплена необхідність формування цифрової економіки [3, 4], а цифрові технології розглядаються ключовим драйвером сталого розвитку. Але, розбудова цифрової економіки актуалізує питання державної регіональної політики, які необхідно не лише чітко ставити, але й системно вирішувати. Реалізація в Україні форсованого сценарію розвитку, в тому числі у сфері публічного управління, вимагає від держави декілька важливих функцій:

- вивчення попереднього досвіду та впровадження провідних експериментальних розробок в ІТ-сфері;

- регуляція та захист цифрових інновацій;
- популяризація цифрових інновацій.

Основними принципами, на яких базується розвиток економіки регіону на основі старт-спеціалізації, є:

- економічне зростання і створення нових компаній шляхом виходу на ринок нових гравців, диверсифікації компаній, а також їх агломерації в межах інноваційних кластерів, що в підсумку стимулює економічне зростання регіону;

- інновації, які з'являються у відповідь на ті чи інші виклики та виступають рушійною силою структурних змін у певних галузях економіки і сегментах ринку;

- спеціалізація, яка дозволяє більш ефективно використовувати обмежені ресурси, а за рахунок економії від масштабу – знижувати ціни для споживачів;

- підприємницький пошук, при якому підприємці активно взаємодіють з університетською наукою, отримуючи від неї нові ідеї, стимулюють у своїх компаніях організаційні та маркетингові інновації, виробляють продукцію, що користується попитом у державному секторі (через систему держзамовлень);

- використання технологій загального призначення;

- відкритість, що є ключовою властивістю всіх суб'єктів, які задіяні у реалізації політики розумної спеціалізації;

- моніторинг та оцінювання, допомагають політикам уникнути помилок при визначенні пріоритетів, а також дослідити «інноваційний клімат» у регіоні.

Слід зазначити, що досвід впровадження інструментів EDP в країнах ЄС не завжди відзначався легкістю. Так, платформа S3 спирається на значні консультації з територіальними стейкхолдерами у формі процесу відкриття підприємництва. Останній був використаний для ідентифікації та спільної розробки пріоритетів для S3 і спрямування їх у процесі реалізації. Однак при взаємодії з усіма зацікавленими сторонами виникають серйозні проблеми.

Так, взаємодія з представниками бізнесу та, ще більшою мірою, з громадянським суспільством у багатьох випадках є неповною та суб'єктивною.

Більше того, зацікавлені сторони, що беруть участь в обговоренні, зрідка погоджуються узгодити свої власні ресурси з територіальною стратегією.

Варто зауважити, що селекція напрямів розвитку в рамках смарт-спеціалізації та EDP не завжди однозначна. Крім економічного потенціалу галузь обов'язково має демонструвати потенціал інноваційний та науковий. Вагомим фактором є наявність драйверів, які готові цей напрям розвивати. Адже комплекс партисипативних заходів має на виході вибір безпосередніх учасників та готовність підтримувати і нести відповідальність за цей вибір.

Наприклад, у французькій Бургундії, що історично спеціалізувалася на виробництві вина, свого часу не стали фокусувати свої смарт-спеціалізації на виноробстві. Місцеві мешканці вирішили, що галузь настільки насичена технологіями та інноваційними компаніями, що не потребує додаткової стимуляції. Натомість це відкрило можливість розвинути інші сильні галузі регіону (E-health, інноваційні технології для транспорту та мобільності, екологічне та зелене будівництво).

Аналіз продуктивних сил та ресурсів, визначення ланцюгів створення цінності, порівняння потенційних витрат із вигодами, пошук діяльності, яка матиме реальний економічний ефект для конкретної місцевості – це фокус регіонального розвитку у Європейському Союзі. Він втілюється у новітніх цифрових підходах, завдання яких – посилювати конкурентні переваги місцевості, визначати власну траєкторію розвитку.

Так, План дій електронного уряду на 2016-2020 роки у ЄС [5] – прискорення цифрової трансформації державного управління, спрямований на:

- модернізацію державного управління;
- досягнення цифрового внутрішнього ринку;
- більшу взаємодію з громадянами та бізнесом

для надання високоякісних адміністративних послуг.

У Плані дій викладено амбітне бачення державних адміністрацій і введено ряд ключових принципів, таких як «цифровий за замовчуванням» (digital by default), «один раз» (unique time) і «транскордонний за замовчуванням» (cross border by default), щоб знизити адміністративне навантаження на громадян і підприємства, а також для полегшення мобільності в ЄС.

Ці принципи роботи у сфері електронного урядування та публічного управління мають стати орієнтиром для регіонів України у пошуках актуальних і життєздатних смарт-пріоритетів та задля розвитку кластерів у напрямку євроінтеграції та євropартнерства особливо в період економічних викликів, наприклад, тих, з якими стикнувся світ в раках пандемії COVID-19, масових трансформацій економічних регіональних інфраструктур (промислові, аграрні, та, в першу чергу, підприємницькі виклики), спроможність кожного регіону країни підтримати локальні ринки та населення є вирішальною.

За результатами кількісного та якісного аналізу, проведеного експертами Спільного дослідницького центру (DR JRC) у 2019 році, в Донецькій області було визначено дві галузі – сучасне промислове виробництво з акцентом на машинобудування та виробництво кераміки та глини, а також, креативні індустрії, в яких передбачається пошук та розробка пріоритетів смарт-спеціалізації.

Відповідно до методології S3, спеціалістами Українського інституту міжнародної політики (UIP), за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України», на початку жовтня поточного року відбудуться тренінги для координаторів проєкту у Луганській та Донецькій областях щодо методології проведення процесу підприємницького відкриття [6]. Результатом зустрічей, зокрема у Донецькій області, має бути досягнуто рішення про розробку дорожньої карти EDP у Донецькій області. Також має бути обрано регіонального координатора S3 в області, після чого має активізуватися робота по проведенню EDP.

Згідно з розробленою спеціалістами UIP Методологією щодо впровадження процесу підприємницького відкриття, шлях до повноцінної S3 передбачає такі кроки, як діагностика – побудова діалогу – інституційна спроможність – фінальна стратегія.

Як уже зазначалося, Стратегією визначена Операційна ціль 3.4. Інформатизація та цифровізація публічних послуг та завдання для її реалізації, та завдання для її реалізації, а саме:

3.4.1. Впровадження інформаційних технологій у сфері надання послуг населенню

3.4.2. Покращення цифрових навичок населення

3.4.3. Розвиток системи просторового планування з використанням електронних ресурсів.

Відповідно до європейської практики бізнесу, владі, громаді та науковцям необхідно об'єднатися та дійти згоди щодо напрямку розвитку. Це наступний і, мабуть, найскладніший етап, який потребує консолідації та максимальної залученості усіх регіональних стейкхолдерів.

Європейська методологія S3 вимагає виходити за межі національних/регіональних адміністративних кордонів, та, сконцентрувавши увагу на обмеженій кількості амбіційних, але реалістичних проєктів, проводити в регіоні постійну ідентифікацію власних конкурентних переваг. Інвестувати в інновації – це процес ресурсо- та фінансовоємний. Але зацікавлений бізнес та держава спроможні шукати і знаходити механізми. Ключовими перепонами можуть стати не матеріальні негаразди, а відсутність бажання у основних діючих осіб процесу виходити з когнітивних пасток та вірити в успішність різних шляхів розвитку.

Прогресивна українська наукова спільнота цілком спроможна генерувати ідеї, які одразу будуть

здіянні підприємцями, які, в ролі роботодавців можуть формувати освітянський запит, таким чином позбавивши ринок праці від фахівців, які не мають попиту на ринку праці.

При деталізації Операційної цілі 3.4, а саме, технологій е-урядування, слід конкретизувати, що електронне урядування сприяє прозорості та відкритості влади, дозволяє підвищити ефективність надання державних послуг громадянам, інвестиційну привабливість місцевих громад.

У 2018 році Програма розвитку ПРООН в Україні провела першу комплексну оцінку впровадження інструментів електронного урядування обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування Донецької та Луганської областей. Результатом оцінки стали дієві рекомендації [7]. За підсумками визначено, що у більшості органів місцевого самоврядування (ОМС) Донецької та Луганської областей не визначено відповідальних за розвиток електронного урядування. Заходи з розвитку електронного урядування деякі цільові органи влади включали до програм соціального та економічного розвитку. Проте, як правило, програмні або розпорядчі документи з питань розвитку е-урядування відсутні. ОМС Донецької та Луганської областей не забезпечують достатнього оприлюднення інформації на власних сайтах. Є питання щодо доступності веб-контенту для певних верств населення. Значні проблеми є і з доступом до публічної інформації у формі відкритих даних та наданням адміністративних послуг в електронній формі. А нерозвиненість систем електронного документообігу не дозволяє переходити до безпаперового обміну документами.

Окрім того, системними є питання:

- відсутність якісного Інтернету, особливо в сільській місцевості;
- відсутність державного безкоштовного інформаційного ресурсу для впровадження системи електронного документообігу для ОМС;
- відсутність єдиної платформи інтеграції з системою електронної взаємодії органів виконавчої влади;
- відсутність професійних кадрів на місцях;
- дороге програмне забезпечення та його обслуговування, застаріла комп'ютерна техніка в ОМС;
- неготовність жителів ОТГ до переходу на електронні послуги, низька мотивація запровадження електронних сервісів;
- відсутні загальні стандарти електронних послуг, що надаються в ОМС.

Відповідно до заходів першого етапу EDP, нагальною для Донецької області стає розробка проєкту дорожньої карти, визначення стейкхолдерів та створення інноваційних екосистем, проведення воркшопів, де буде виконаний аналіз та спільне бачення розвитку пріоритетних галузей смарт-спеці-

лізації. Найближчими наступними кроками мають бути:

- заходи з удосконалення запропонованого проєкту дорожньої карти під час обговорення у фокус-групах, на семінарах тощо;
- залучення наукових фахівців, міжнародних експертів для відпрацювання єдиної універсальної

дорожньої карти в межах часових рамок підготовки проєкту.

На першому етапі побудови ІТ-напрямку пропонується опрацювати та передбачити можливість включити у дорожню карту заходи загального організаційного спрямування, які стануть основою для подальшої побудови інфраструктури цифрових адміністративних послуг у регіоні (див. таблицю).

Таблиця

Шляхи впровадження заходів для реалізації завдань Операційної цілі 3.4.1*

Необхідні заходи	Шляхи впровадження
1	2
<p>З метою реалізації <i>Завдання 3.4.1. Впровадження інформаційних технологій у сфері надання послуг населенню</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Створення умов для функціонування в кожній ОТГ області офіційного Інтернет-сайту ОМС, а також, електронного діловодства з автоматичним відображенням інформації в мережі Інтернет. ▪ Створення умов для організації ЦНАПів для кожної спроможної громади, проведення аналізу та систематизації електронних послуг, що надаються ЦНАПами області на предмет їх достатності та доцільності. ▪ Проведення аналізу матеріально-технічного забезпечення ЦНАП, створення умов для належного рівня надання послуг ЦНАПами. ▪ Автоматизація процесу надання публічних послуг з можливістю звернення за публічною послугою за допомогою персональних гаджетів, ідентифікації громадянина за допомогою механізмів електронних підписів; активізація використання інструментів зворотного зв'язку з громадою. ▪ Впровадження та поширення ІТ- розробок серед громадських організацій, яке буде сприяти викоріненню соціальної несправедливості, стимулюванню благодійності, забезпеченню прозорості діяльності влади та розвитку громадянського суспільства в цілому. <p><i>Наявний соціально-економічний потенціал громадських організацій наочно був продемонстрований на прикладі волонтерського руху в зоні військового конфлікту та ООС. Його використання набуває значення в період, коли внаслідок економічної кризи, карантинних обмежень більшість наших громадян відчують складнощі задовольнити навіть першочергові потреби</i></p>	<p><i>Запроваджувати форми електронних звернень, створювати онлайн-приймальні голів й інструменти, які дозволяють відслідкувати розгляд електронних звернень; за можливості інтегрувати веб-сайти зі сторінками ОМС у соціальних мережах; залучати громадян до процесу прийняття рішень, шляхом проведення онлайн-опитувань, надання можливості коментувати новини та інформаційні повідомлення тощо; більш активно запроваджувати сервіси e-петицій та бюджету участі (громадського бюджету)</i></p> <p><i>Широке впровадження в діяльність громадських організацій сучасних інформаційних технологій. Головним завданням такого впровадження ІТ в громадський рух має бути не тільки всебічна популяризація підсумків роботи, але й комплексна оцінка їх діяльності.</i></p>
<p>З метою реалізації <i>Завдання 3.4.2. Покращення цифрових навичок населення</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Максимальне розповсюдження для населення (людям похилого віку, пенсіонерам та інвалідам) навичок застосування в повсякденному житті сучасних Internet-сервісів і доведення громадянина безперечної переваги користування інформаційними технологіями. ▪ Поширення і популяризація інформаційних технологій у сфері адміністративного, фінансового, роздрібного та соціально-побутового обслуговування соціально незахищених громадян. <i>Останні становлять сьогодні значну частину населення країни, саме вони найбільше потребують надання адміністративно-побутових послуг з боку держави, переводів грошових розрахунків у безготівкову форму, пошуку додаткових джерел доходів з використанням інформаційних технологій.</i> 	<p><i>Створювати при школах, ВИШах і громадських організаціях безкоштовні лікнепи, Університети третього віку, на яких волонтери, представники НГО та студенти безкоштовно навчали б незаможних громадян навичкам роботи на комп'ютері, здійсненню безготівкових платежів і застосуванню Internet-сервісів. Аналогічне, але більш поглиблене навчання могло б вестися і на дому для не мобільний громадян, які згодом були б здатні вишукувати для себе додаткові доходи на фріланс майданчиках.</i></p>

1	2
<ul style="list-style-type: none"> Максимальне використання механізмів для стимулювання детінізації бізнесу, коли для того, щоб бути конкурентоспроможним на легальному ринку, бізнесу необхідно відкривати Web-ресурси на основі електронної комерції та сучасних інформаційних технологій 	<i>Впровадження програмних комплексів з відкритих торгів, електронних аукціонів, забезпечення можливості підписання договорів із бюджетними організаціями, актів приймання-передачі в електронній формі</i>
<i>З метою реалізації 3.4.3. Розвиток системи просторового планування з використанням електронних ресурсів</i>	
Реалізація спільних проєктів з іншими містами-партнерами під час розробки та впровадження рішень у сфері просторового управління з метою зменшення витрат на розробку та впровадження	<i>Створити ефективну місцеву систему управління просторовим плануванням, провести інвентаризацію та систематизувати дані про свої території та активи, створити сталу систему моніторингу та забезпечити свою громаду прозорою та легітимною документацією з просторового планування</i>
Прискорення темпів оновлення містобудівної документації, в тому числі в електронному вигляді	<i>Створити скорочені курси підготовки спеціалістів розроблення містобудівної документації (в тому числі в електронному вигляді) для спеціалістів, які мають відповідні сертифікати. Оптимізувати склад містобудівної документації місцевого рівня, передбачити можливість її переведення в електронний формат</i>
Мінімізація помилок та спорів під час розроблення, затвердження та використання планувальної земельпорядної чи містобудівної документації місцевого рівня	<i>Розробити електронні методичні рекомендації щодо послідовності проведення робіт із просторового планування для органів місцевої влади та місцевого самоврядування</i>
Розроблення містобудівного кадастру, у якому були б розміщені всі містобудівні документації в електронному вигляді	<i>Розроблення єдиного електронного формату для планувальної земельпорядної документації та містобудівної документації. Після створення масштабувати його для обліку карт, планів та планувальної земельпорядної документації</i>
Розробка та надання у відкритому доступі окремих відомостей Державного земельного кадастру	<i>Оцифрувати найбільш актуальні матеріали та викласти їх у відкритому доступі, а саме: проєкти формування території та меж сільських, селищних рад; проєкти землеустрою щодо встановлення меж адміністративних одиниць; відсутні у базі даних Державного земельного кадастру відомості про сформовані земельні ділянки; проєкти встановлення меж обмежень використання земель</i>

* Складено авторкою.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене, відзначимо, що переваги європейського смарт-підходу при визначенні та реалізації напрямів розвитку регіону є незаперечними. Від ефективності проведення кількісного та якісного аналізу економічної, інноваційної та наукової ресурсної бази регіону безпосередньо залежить об'єктивне і повне визначення регіонального потенціалу. Адже саме його результати лягають в основу для процесу підприємницького відкриття EDP – обговорення та визначення

пріоритетів інноваційного розвитку території місцевими представниками бізнесу, науки, громадськості та влади.

Література

1. Про затвердження Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року та Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року: Розпорядження голови Донецької ОДА, керівника військово-цивільної

адміністрації від 17.02.2020 р. № 147/5-20. URL: https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/strategy/strategy2027/2020/20.03.2020/rozp_147_17.02.2020.pdf. 2. **Амоша О., Лях О., Солдак М., Череватський Д.** Інституційні детермінанти впровадження концепції смарт-спеціалізації: приклад старопромислових регіонів України. *Журнал європейської економіки*. 2018. Т. 17. № 3 (66). С. 310-344. 3. **Концепція** розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 - 2020 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>. 4. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. 5. **План** дій електронного уряду на 2016-2020 роки у ЄС. Прискорення цифрової трансформації державного управління. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179>. 6. **Український** інститут міжнародної політики. Тренінг для команди координаторів S3 в Донецькій області. URL: <https://www.uip.org.ua/>. 7. **Оцінка** впровадження та використання інструментів електронного урядування Донецькою ОДА та органами місцевого самоврядування Донецької області. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/egov-donetsk.html.

References

1. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku Donetskoi oblasti na period do 2027 roku ta Planu zakhodiv z realizatsii u 2021-2023 rokakh Stratehii rozvytku Donetskoi oblasti na period do 2027 roku: Rozporiadzhennia holovy Donetskoi ODA, kerivnyka viiskovo-tsyvilnoi administratsii vid 17.02.2020 r. № 147/5-20 [On approval of the Strategy of development of Donetsk region for the period up to 2027 and the Plan of measures for implementation in 2021-2023 of the Strategy of development of Donetsk region for the period up to 2027: Order of the head of Donetsk regional state administration, head of military-civil administration from 5-20]. Retrieved from https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/strategy/strategy2027/2020/20.03.2020/rozp_147_17.02.2020.pdf [in Ukrainian].
2. Amosha O., Liakh O., Soldak M., Cherevatyskiy D. (2018). Instytutsiini determinanty vprovadzhennia kontseptsii smart-spetsializatsii: pryklad staropromyslovykh rehioniv Ukrainy [Institutional determinants of smart concept specialization implementation: an example of old industrial regions of Ukraine]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky – Journal of European Economy*, 3, pp. 310-344 [in Ukrainian].
3. Kontseptsiia rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018 - 2020 roky [The concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> [in Ukrainian].
4. Pro Stratehiuu staloho rozvytku «Ukraina - 2020»: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5/2015 [On the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020": Decree of the President of Ukraine of 12.01.2015 № 5/2015]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].
5. Plan dii elektronnoho uriadu na 2016-2020 roky u YeS. Pryskorennya tsyfrovoi transformatsii derzhavnoho

upravlinnia [E-Government Action Plan for 2016-2020 in the EU. Accelerating the digital transformation of public administration]. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179> [in Ukrainian].

6. Ukrainskyi instytut mizhnarodnoi polityky. Treninh dlia komandy koordynatoriv S3 v Donetskii oblasti [Ukrainian Institute of International Politics. Training for the team of S3 coordinators in Donetsk region]. Retrieved from <https://www.uip.org.ua/> [in Ukrainian].

7. Otsinka vprovadzhennia ta vykorystannia instrumentiv elektronnoho uriaduvannia Donetskoiu ODA ta orhanamy mistsevoho samovriaduvannia Donetskoi oblasti [Evaluation of the implementation and use of e-government tools by the Donetsk Regional State Administration and local governments of the Donetsk region]. Retrieved from https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/egov-donetsk.html [in Ukrainian].

Бородіна О. А. Цифрова трансформація публічного управління Донецької області на основі смарт-спеціалізації

Стаття присвячена аналізу актуальних заходів процесу цифровізації публічних послуг Донецької області. Детально проаналізований досвід впровадження технології «smart-спеціалізації» у практику європейського регіонального розвитку, визначена її відповідність принципам стратегічного планування розвитку регіонів у ЄС.

Відзначено роль «смарт-спеціалізації» як обов'язкової умови отримання регіонами коштів від Європейських фондів. Акцентується увага на вертикально-орієнтованому підході при виборі пріоритетів регіонального розвитку. Наголошено на неоднозначності селективного відбору напрямів регіонального розвитку та необхідності балансування інтересів усіх територіальних стейкхолдерів.

На основі оцінок Програми розвитку ПРООН в Україні щодо впровадження інструментів е-урядування обласними державними адміністраціями та ОМС Донецької та Луганської областей, проведено аналіз проблемних питань цифрової трансформації надання публічних послуг та електронного документообігу в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Наголошується, що прогресивна українська наукова спільнота цілком спроможна генерувати ідеї, які одразу будуть задіяні підприємцями, які в ролі роботодавців можуть формувати освітянський запит, таким чином позбавивши ринок праці від фахівців, які не мають попиту на ринку праці.

Констатовано необхідність нагальних заходів першого етапу ЕДР впровадження е-урядування в Донецькій області, зокрема: розробка дорожньої карти, визначення стейкхолдерів та створення інноваційних екосистем, проведення воркшопів, де буде виконаний аналіз та спільне бачення розвитку пріоритетних галузей старт-спеціалізації. Надано систематизовані дієві рекомендації для реалізації визначених завдань відповідної операційної цілі Стратегії розвитку Донецької області до 2027 року.

Ключові слова: цифровізація, публічні послуги, е-урядування, смарт-спеціалізація, регіональний розвиток.

Borodina O. Digital Transformation of Public Administration of the Donetsk Region Based on Smart Specialization

The article is devoted to the analysis of current measures of the process of digitalization of public services in the Donetsk region. The experience of implementing smart specialization technology in the practice of European Regional Development is analyzed in detail, and its compliance with the principles of strategic planning for regional development in the EU is determined.

The role of "smart specialization" as a mandatory condition for regions to receive funds from European funds is noted. Attention is focused on a vertically oriented approach when choosing regional development priorities. The ambiguity of selective selection of regional development directions and the need to balance the interests of all territorial stakeholders are noted.

Based on the assessments of the UNDP Development Program in Ukraine on the introduction of e-management tools for regional state administrations and compulsory health insurance of Donetsk and Luhansk regions, the analysis of problematic issues of digital transformation of public services and Electronic Document Management in state and local authorities was carried out.

It is noted that the progressive Ukrainian scientific community is quite capable of generating ideas that will immediately be used by entrepreneurs, who, as employers, can form an educational request, thus ridding the labor market of specialists who do not have demand in the labor market.

The need for urgent measures of the first stage of EDP implementation of e-governance in the Donetsk region is stated, in particular: development of a roadmap, identification of stakeholders and creation of innovative ecosystems, workshops where an analysis and joint vision of the development of priority start-specialization industries will be carried out. Systematic effective recommendations are given for the implementation of certain tasks of the corresponding operational goal of the Donetsk Region Development Strategy until 2027.

Keywords: digitalization, public services, e-Governance, Smart specialization, Regional Development.

Бородіна О. А. Цифровая трансформация публичного управления Донецкой области на основе смарт-специализации

Статья посвящена анализу актуальных мероприятий процесса цифровизации публичных услуг Донецкой области. Детально проанализирован опыт внедрения технологии «smart-специализации» в практику Европейского регионального развития, определено ее соответствие принципам стратегического планирования развития регионов в ЕС. Отмечена роль «смарт-специализации» как обязательного условия получения регионами средств от европейских фондов. Акцентируется внимание на вертикально-ориентированном подходе при выборе приоритетов регионального развития. Отмечена неоднозначность селективного отбора направлений регионального развития и необходимость балансирования интересов всех территориальных стейкхолдеров.

На основе оценок программы развития ПРООН в Украине по внедрению инструментов е-управления областными государственными администрациями и ОМС Донецкой и Луганской областей, проведен анализ проблемных вопросов цифровой трансформации предоставления публичных услуг и электронного документооборота в госорганах.

Отмечается, что прогрессивное украинское научное сообщество вполне способно генерировать идеи, которые сразу будут задействованы предпринимателями, которые, в роли работодателей могут формировать образовательный запрос, таким образом избавив рынок труда от специалистов, которые не имеют спроса на рынке труда.

Констатирована необходимость неотложных мероприятий первого этапа EDP внедрения е-управления в Донецкой области, в частности: разработка дорожной карты, определение стейкхолдеров и создание инновационных экосистем, проведение воркшопов, где будет выполнен анализ и общее видение развития приоритетных отраслей старт-специализации. Даны систематизированные действенные рекомендации для реализации определенных задач соответствующей операционной цели Стратегии развития Донецкой области до 2027 года.

Ключевые слова: цифровизация, публичные услуги, е-управление, смарт-специализация, региональное развитие.

Стаття надійшла до редакції 05.09.2020

Прийнято до друку 15.09.2020